

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Václava Štencle v právní věci žalobce: **Bc. M. H.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, sídlem Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 1. 2025, č. j. 10.01-000616/24-0003, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2025, č. j. 10 A 30/2025-12,

t a k t o :

Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku neurčila žalobci advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, k zastupování v řízení před Evropským soudem pro lidská práva proti usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2970/24. Žalobce napadl toto rozhodnutí žalobou u Městského soudu v Praze, v níž současně požádal o osvobození od soudních poplatků. Tuto žádost městský soud v záhlaví označeným usnesením zamítl.

[2] V odůvodnění napadeného usnesení městský soud vycházel z toho, že žalobce byl v posuzovaném období veden na úřadu práce a zároveň byl v pracovní neschopnosti (žalobce k žádosti doložil mj. potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti a aktuální lékařskou zprávu). Jeho příjmy tvoří příspěvek na bydlení ve výši 5 649 Kč a příspěvek na živobytí ve výši 4 860 Kč, přičemž s náklady na živobytí mu formou tvrzených „překlenovacích půjček“ pomáhá paní I. H. Žalobce platí výživné na syna ve výši 2 000 Kč a náklady na bydlení ve výši 5 649 Kč, přičemž po zaplacení měsíčních výdajů mu zbývá částka 1 960 Kč. Ta však podle městského soudu nemůže postačovat k hrazení dalších žalobcových životních potřeb. Městský soud uvedl, že žalobce navzdory výzvě nevyčísлил své

pravidelně výdaje na stravu, ošacení atd., dostatečně a věrohodně proto nedoložil své majetkové poměry, nadto v situaci, kdy jeho výdaje dlouhodobě převyšují doložené příjmy.

[3] Městský soud rovněž poukázal na skutečnost, že žalobce navzdory poučení o nutnosti doložení příjmů a výdajů za poslední tři měsíce předložil soudu pouze výpisy z bankovního účtu za měsíce duben a květen 2025. Městskému soudu však byl z řízení vedeného pod sp. zn. 10 A 29/2025 znám i výpis z bankovního účtu za měsíc březen 2025, ze kterého vyplývá, že žalobce si opatřuje prostředky na živobytí rovněž od další osoby, konkrétně K. K. (v březnu 2025 se jednalo o částku 7 000 Kč). Jejich vzájemný vztah ani důvod získání prostředků však žalobce soudu neosvětlil.

[4] Městský soud tak uzavřel, že žalobce je sice předlužen, to však samo o sobě není důvodem pro osvobození od soudních poplatků. Dle závěrů městského soudu vše nasvědčuje tomu, že žalobce tvrzené „půjčky“ nesplácí a kromě sociálních dávek získává prostředky na uspokojování nezbytných životních potřeb formou nevratných „půjček“. Není tedy zřejmé, proč by si žalobce nemohl shodným způsobem obstarat také prostředky na zaplacení soudního poplatku. V této souvislosti městský soud poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které posouzení majetkových poměrů zahrnuje nejen příjmy, výdaje, majetek a aktuální disponibilní prostředky, ale též možnost si potřebné prostředky opatřit jiným způsobem. Městský soud zároveň připomněl, že z výpisů z bankovního účtu je zřejmé, že žalobce soudní poplatky či náklady v jiných soudních řízeních hradí, byť ve snížené výši, ačkoli by na tyto úhrady neměl mít podle vlastních slov prostředky.

II. Kasační stížnost

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Nesouhlasí se závěrem městského soudu, že úplně a hodnověrně neosvědčil majetkové poměry. Stěžovatel má za to, že řádně doložil svá tvrzení (obsažená ve standardizovaném formuláři) o pravidelném zdroji příjmů ze sociálních dávek (dávek pomoci v hmotné nouzi). Městský soud dle stěžovatelova názoru neporozuměl zákonné definici zápůjčky a § 2390 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dle kterého *„výběr fyzických osob vydlužitelů ucházejících se o zápůjčku z hlediska případného přenechání zastupitelné věci je v působnosti zapůjčitelů I. H. a K. K., nikoli stěžovatele jako vydlužitele“*. V důsledku toho městský soud rozhodl v neprospěch stěžovatele a jeho práva na přístup k soudu. V rozporu s § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), městský soud chybně vycházel z domnělých či potenciálních příjmů stěžovatele, nikoli z jeho poměrů skutečných a aktuálních. Městský soud rovněž nezohlednil, že stěžovatel byl evidován jako uchazeč o zaměstnání a byl v pracovní neschopnosti, a tedy si nemohl příjem zvýšit.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že stěžovatele v tomto řízení o kasační stížnosti netíží povinnost být zastoupen advokátem ani poplatková povinnost. Kasační stížnost totiž byla podána proti procesnímu usnesení, kterým se řízení o žalobě nekončí (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

pokračování

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] K věci samé Nejvyšší správní soud uvádí, že podstatu sporu, která je předmětem nyní podané kasační stížnosti (neosvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě z důvodu nedostatečného doložení majetkových poměrů mj. s odkazem na jiné možnosti stěžovatele obstarat si finanční prostředky) Nejvyšší správní soud řešil ve věcech téhož stěžovatele v nedávných rozsudcích, např. ze dne 24. 4. 2025, č. j. 10 As 52/2025 - 15, ze dne 9. 7. 2025, č. j. 7 As 106/2025 - 9, ze dne 31. 7. 2025, č. j. 7 As 107/2025 - 10, nebo ze dne 31. 7. 2025, č. j. 21 As 104/2025 - 15. Obdobnými skutkovými okolnostmi a téměř shodnými kasačními námitkami se tak Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti již opakovaně zabýval, přičemž ani v tomto případě neshledal důvod se od svých dříve vyslovených závěrů odchýlit.

[9] Nejvyšší správní soud připomíná, že podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků, jestliže to vyžadují jeho poměry, které je povinen řádně tvrdit a doložit. Povinnost tvrzení a důkazní ohledně osobních, majetkových a výdělkových poměrů tedy tíží žadatele o osvobození od soudních poplatků (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/205 Sb. NSS, nebo již zmiňované rozsudky č. j. 10 As 52/2025 - 15, bod 9, a č. j. 21 As 104/2025 - 15, bod 11).

[10] K argumentaci obsažené v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že městský soud v napadeném usnesení podrobně popsal stěžovatelovu majetkovou situaci, jím dosahované příjmy a výdaje a vyslovil závěr, že stěžovatel kromě jiného získává finanční prostředky formou nevratných „půjček“ od příbuzných, případně třetích osob, které se na doložených bankovních účtech vůbec nemusejí projevit. Z uvedeného lze dovodit logický závěr, že stěžovatel si tímto způsobem nepochybně může opatřit též prostředky na zaplacení soudního poplatku v řízení o žalobě, a to tím spíše, že v jiných řízeních soudní poplatky (byť ve snížené výši) hradí. Městský soud také popsal chybějící stěžovatelova tvrzení týkající se výdajů na stravu, ošacení a dalších výdajů, jejichž výši stěžovatel vůbec nevyčíslil. Podpůrně též městský soud doplnil, že je iluzorní domnívat se, že stěžovatel z prostředků (oficiálně přiznaných soudy), které mu zůstanou po odečtení tvrzených výdajů splácí tvrzené dluhy, jak tvrdil ve věci sp. zn. 10 A 5/2025 a naznačuje i nyní. Aby tak totiž mohl činit, musel by dle městského soudu disponovat dalším příjmem, který však soudu nepřiznal.

[11] Úvahy městského soudu tak vycházely z celkového obrazu plynoucího ze stěžovatelových tvrzení a jím předložených dokumentů, přičemž soud v napadeném usnesení oprávněně a důvodně zpochybnil jejich úplnost a věrohodnost. Nejvyšší správní soud k tomu odkazuje na své dříve vyslovené závěry ve věcech totožného stěžovatele, dle kterých *„jestliže stěžovatel dlouhodobě hradí různé výdaje, aniž by disponoval prokazatelnými příjmy, lze zpochybňovat úplnost a pravdivost jím předložených údajů“*. Nejvyšší správní soud také uvedl, že *„v tomto ohledu není určující, zda městský soud porozuměl zápůjčce v tom smyslu, jak ji vnímá stěžovatel“* (shodně viz zmiňované rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 106/2025 - 9, bod 15, nebo č. j. 7 As 107/2025 - 10, bod 19).

[12] Vyčítá-li stěžovatel městskému soudu nepochopení relevantní právní úpravy a předjímání obsahu rozhodnutí třetích osob ohledně zápůjček, je nutno (kromě již výše

citovaných závěrů) konstatovat, že nic z toho městský soud v napadeném usnesení nečinil. Městský soud pouze popsal nejasnosti a mezery ve stěžovatelských tvrzeních, z nichž neplyne, z čeho konkrétně stěžovatel hradí své každodenní životní potřeby, např. stravu a ošacení, v jejichž případě stěžovatel výši výdajů vůbec nevyčíslil, zda a jakým způsobem hradí své dluhy, a hradí-li potřeby z peněžních prostředků poskytnutých třetími osobami (od kterých a v jaké konkrétní výši), proč není možno tyto prostředky použít též na úhradu soudního poplatku (shodně viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2025, č. j. 21 As 104/2025 - 16). Za popsané situace tak obстоjí závěr městského soudu, dle kterého stěžovatel neosvědčil, že by si prostředky na úhradu soudního poplatku ve věci žaloby vedené u městského soudu pod sp. zn. 10 A 29/2025 nemohl opatřit.

[13] Nejvyšší správní soud hodnotí jako nepřipadný stěžovatelův odkaz na nálezu Ústavního soudu ze dne 22. 8. 2013, sp. zn. I. ÚS 731/13, neboť z napadeného usnesení městského soudu nevyplývá, že by se zabýval jinými než stěžovatelskými aktuálními poměry. Příléhavé nejsou ani závěry obsažené ve stěžovatelem odkazovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 1966/18. Ve stěžovatelské případě není judikatura Nejvyššího správního soudu rozporná (soud naopak rozhoduje jednotně a jím podané kasační stížnosti směřující proti rozhodnutím o zamítnutí žádostí o osvobození od soudních poplatků jsou opakovaně shodně zamítány). Ani z nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 121/11, neplyne pro posuzovanou věc jakýkoli relevantní závěr. Ústavní soud v tomto nálezu mimo jiné odmítl, aby soud po účastníku řízení vyžadoval zpeněžení nemovitosti, kterou poskytuje k bydlení vlastním rodičům pouze z toho důvodu, aby mohl uhradit soudní poplatek. V daném případě městský soud v napadeném usnesení nečinil žádné závěry stran možného prodeje nemovitostí ve stěžovatelské vlastnictví. Rovněž stěžovatelem citované usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2023, sp. zn. I. ÚS 1531/23, se týká skutkově i právně odlišné situace (prokázání naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu), a na nyní projednávanou věc tak nedopadá. Stejně tak je tomu i v případě rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 9. 2024, sp. zn. 14 A 37/2024, u něhož se stěžovatelem odkazovaný bod 16 odůvodnění netýká otázky osvobození žalobce od soudních poplatků, nýbrž posouzení naplnění předpokladů pro určení advokáta ve smyslu § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Posouzení této otázky však není předmětem přezkumu v nyní projednávané věci, neboť kasační stížnost směřuje proti „procesnímu“ usnesení městského soudu o zamítnutí stěžovatelské žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[14] Stěžovatel argumentaci obsaženou v kasační stížnosti podpořil také odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 30 Cdo 2473/2014, ve spojení s bodem 18 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2025, č. j. 8 As 16/2025 - 8. V usnesení sp. zn. 30 Cdo 2473/2014 Nejvyšší soud vytkl městskému soudu pochybení spočívající v nezohlednění skutečnosti, že žalobce byl evidován jako uchazeč o zaměstnání, v důsledku čehož si nemohl zvýšit příjem prací. Neobstál tedy nosný důvod, o který městský soud opíral svůj závěr vedoucí k neosvobození tehdejšího účastníka od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud však v této souvislosti uvádí (stejně jako již dříve v odkazovaném rozsudku č. j. 8 As 16/2025 - 8), že důvody, které v daném případě vedly městský soud k závěru o nepřiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli, nespočívaly ve skutečnosti, že by stěžovatelova nemajetnost byla důsledkem jeho vlastního rozhodnutí nepracovat. Závěr o možnosti obstarat si prostředky na zaplacení soudního

pokračování

poplatku tak městský soud nespojoval s tím, že by si stěžovatel mohl tyto prostředky obstarat prací. Městský soud si naopak byl vědom skutečnosti, že stěžovatel je veden v evidenci uchazečů úřadu práce a že v rozhodném období byl v pracovní neschopnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[16] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne městský soud v konečném rozhodnutí o žalobě, a to podle pravidel o náhradě nákladů řízení o žalobě samotné (§ 60 s. ř. s., tedy podle procesního úspěchu účastníka řízení o žalobě, obdobně viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022 - 30, bod 50, a na něj navazující rozsudky Nejvyššího správního soudu, např. ze dne 6. 12. 2023, č. j. 6 As 306/2023 - 15 a č. j. 6 As 312/2023 - 28).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. září 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu